

ÖZEL GÜVENLİK KONULARINDAN OLAN GÜVENLİK SİSTEM VE CİHAZLARI KONUSU İLE İLGİLİ SINAVLARDAKİ SORU DAĞILIMINA GÖRE ENAZ 5 SORU SORULMAKTADIR.

YOLCU VE BAGAJ KONTROLÜNÜN YASAL DAYANAĞI

- 1.Uluslar arası dayanaklar
- 2.Ulusal dayanaklar
- 3.5188 sayılı yasa; 7. Maddenin a,b,c,d ve f bentleri,
- 4.97/9707 sayılı Sivil hava meydanları, lojmanlar ve sınır kapılarında güvenliğin sağlanması, görev ve hizmetlerin yürütülmesi hakkındaki yönetmelik

Özel güvenlik görevlileri görevlerini yerine getirirken bir takım güvenlik sistem ve cihazlardan yararlanırlar. Bu güvenlik cihazlarını üç ana başlık altında inceleyebiliriz.

- 1 **Güvenlik personeline yardımcı olanlar** (kapı ve el dedektörleri,x-ray cihazı,vb)
- 2.**İşletme çevresine kurulanlar** (çit,hacim koruma,toprak altı koruma vb.)
- 3.**İşletme güvenliğine yardımcı olanlar** (CCTV, ACCESS, Yangın ve soygun ihbar sis. vb.)

GÜVENLİK PERSONELİNE YARDIMCI OLANLAR

1:METAL DETEKTÖRLER Elektromanyetik dalga göndererek metalden geri yansıyan dalgayı algılamak suretiyle metal cismi tespit eder.

- **Kişilerin metal dedektöre temas ederek kontrol edilmeleri** statik elektrikle yüklenmeleri nedeniyle **yanlış alarm vermesine sebep olur**. Kişilerin üzerindeki her türlü kesici, patlayıcı aletlerin hızlı ve güvenilir bir metotla aranmasını sağlar.
- Metal dedektörlerinin ayarlanmasına **KALİBRASYON** denir
- Metal dedektörler El tipi metal dedektör ve Kapı tipi metal dedektörler olmaz üzere **2** çeşittir
-

A:EL TİPİ METAL DETEKTÖRLER

- Cihaz çalışır durumda ve aranacak kişinin üzerinden yaklaşık **5 cm (2,5 – 7,5 cm) mesafeden** gezdirilerek arama yapılmalıdır.
- Arama sırasında detektör tüm vücudu tarayacak şekilde gezdirilmelidir. Cihaz arama esnasında hareket halinde olmalıdır.
- Tespit ettiği metalin büyüklüğüne göre cihazın ses-ışık uyarısının şiddeti de artar.
- Kullanım sırasında şarjının dolu olması gerekir.
- **Kontrol edilen kişi bayan ve etek giyinmişse** kontrol, **bayan görevli tarafından etek üzerinden yapılmalıdır**.
- Hamile bayanlar, kalp pili takılan kişiler üzerinde ve kafatasında metal aparat takılı olan şahıslara sağlık yönünden **kullanılmamalıdır**.
- Kullanma talimatına uygun kullanılmalı, Islak zemine bırakılmamalı, Metal zemine bırakılmamalı, İnsanın baş kısmına tutulmamalı, Başka amaçlarla kullanılmamalı, Kapalı durumda iken şarj edilmelidir.
- Duyarlılık istenilen seviye saat ibresi yönünde çevrilerek duyarlılık artırılabilir
- Sadece butona basılı tutulduğunda çalışır bu şekilde gereksiz enerji tüketimi ortadan kaldırılmıştır.
- Kapı tipi metal dedektörü sistemini desteklemek için kullanılır

B:KAPI TİPİ METAL DETEKTÖRLER

- Kapı şeklinde imal edilmiştir, şahısların içinden geçişleri sırasında metalin varlığını tespit etmeye çalışır.
- Aşırı hava akımından, sıcak – soğuk ve nemden etkilenerek yanlış alarm verebilir Bu nedenle diğer metallerden en az **50cm uzaklıkta** yerleştirilmelidir ve yanyana çalıştırılan kapı tipi metal dedektörler arasında **en az 50 cm** olmalıdır.

- Kapı tipi metal dedektörlerin sağlıklı çalışabilmesi için kontrol edilecek kişiler dedektörden **1 metre** ara ile geçirilmelidir.
- Kişiler tek tek geçirilmeli birinci geçmeden ikinci kişi geçişine izin verilmemeli
- Kontrol paneli üzerinde 2 adet sayıcı ünitesi olup, her ünite de dört rakamlı kırmızı led göstergesi vardır.
- Giriş ve çıkışları sayıp gösterir ve içeride var olan kişi sayısı gösterilir

METAL DETEKTÖRLERİN İNSAN SAĞLIĞINA ETKİLERİ

Üretici firmalar, şu anda üretilmiş bulunan metal dedektörlerin kalp cihazları ve hamile bayanları etkilemediğini kesinlikle belirtmiştir. Dedektörden geçmek istemeyen hamile bayanlar ve kalp pili kullananlar geçmeye zorlanmaması ve fiziki olarak kontrol edilmeleri yerinde olur. Vucudunda platin olan kişiler arama kabiniye alınarak **hemcinsi** tarafından aranması sağlanmalı ameliyat izi olan bölge kontrol edilmeli kişinin vucudunda platin olduğundan emin olunmalıdır

ÖZELLİKLİ KİŞİLERİN KONTROLÜ

- **Değerli madde taşıyanlar** ayrı bir yerde kontrol edilmeli aksi halde hedef haline gelebilir.
- **Silah taşıma yetkisine sahip olanlar** bulunan yerde silahla girişe izin verilmiyor ise ruhsat ile silah seri numarası karşılaştırılıp kişiye çıkışta verilmek üzere tutakla teslim alınır ve tutakla teslim edilir.
- **VIP şahıslar** özel ilgi ve muamele yapılır
- **Hasta/Fiziksel özurlü olanlar** rahatsız etmeden, incitmeden ve küçük düşürücü davranışlarda bulunmadan kontrol edilmeli.
- **Kurumda çalışanlar** Kurumun kendi hazırladığı yönergeler uygulanmalıdır
- **Yaşlı insanlar ve Çocuklar her zaman kontrol edilmelidir**

2.X-RAY SİSTEMLERİ Bagajı açmadan, içerisinde tehlikeli madde olup olmadığını bagajın üzerinden X ışını geçirerek ekranda görevli tarafından izlenmesini sağlayan ve düşük radyasyonla çalışan cihazlardır.

1895 yılında Alman fizikçi Wilhelm Röntgen tarafından bulunan elektromanyetik tayfın morötesi bölgesiyle gamma ışınları arasında yer alan ve gözle görülmeyen yüksek enerjili ışınımına **X ışını** denir.

X-Ray Cihazı : Dört ana ünite den oluşur. Bunlar;

- **X ışını ünitesi** :X ışınlarının gönderildiği, algılandığı ve eşyaların konulduğu taşıyıcı bandın bulunduğu ünite
- **Ekran** : Aygıttan geçen eşyaların içinin görüldüğü yer
- **Kontrol paneli** : Aygıtı kontrol eden düğmelerin yer aldığı kısım
- **Konveyör**: Cihaz içerisinden geçen nesnelerin taşındığı cihazın hareketli kısmıdır

X-ray cihazından geçen metaller ekranda hangi renkte görünür;

- **Metal maddeler** (inorganik maddeler) koyu mavi- siyah renkte
- Organik maddeler (**metal olmayan**) sütlü kahverengi yada koyu kahve rengi, turuncu,
- **Karışık maddeler** (metal ve plastik karışımı örn cep telefonu) az yoğun maddeler yeşil
- **Kurşun ve Kristaller** x ışını geçirmediklerinden içerisinde bulunan nesneyi göstermezler Fosforlu yeşil-koyu siyah renkte gözüktürler.

X-RAY KONTROL PANEL DÜĞMELERİ

Kontrol paneli üzerinde temel olarak aşağıdaki tuşlar mevcuttur.

- **POWER** : Cihazı açıp kapamaya yarar
- **X-RAY ON** : Cihazın X-Ray ışınlarını ürettiğini gösterir
- **FWD** : Taşıyıcılar ileri doğru hareket ettirir
- **REV** : : Taşıyıcılar geri doğru hareket ettirir
- **STOP** : Taşıyıcılar durdurmak için
- **ZOOM** : Ekrandaki görüntünün istenilen bölümlerini büyütme için kullanılır

Cihazın etrafında görev yapan personel sağlık güvenliği yönünden **dozimetre** kullanmalıdır.

X-Ray tünelinin etrafı radyonun dışarı çıkmasını önlemek için kurşun levhalarla giriş ve çıkışları da boşluk bırakmayacak şekilde **kurşun viril perdeler** konulmuştur

Paket ve bavullar, taşıma bandına aralarında **en az 50 cm** olacak şekilde konulmalıdır.

DOZİMETRE KULLANIMI

Radyasyonla çalışan kişilerin maruz kaldığı radyasyon miktarını belirlenmesi için kullanılan cihazlara **dozimetre** denmektedir

Ülkemizde iyon radyasyonu yayan cihazların sertifikalandırılması ve denetlenmesi TAEK (**Türkiye Atom Enerjisi Kurumu**) tarafından yapılmaktadır.

İnsan vücudunun emdiği radyasyon düzeyi **rem yada milirem** ile ölçülür.

İnsan vücudunda birikmesine izin verilen radyasyon düzeyi **en fazla 50 milirem'** dir.

X-ray cihazının kenarına konulmamalı, başka birine ödünç verilmemeli, toka yada giyeceklerin metal parçaları gibi malzemelerin arkasında kullanılmamalı, kaybolması veya hatalı çıkması durumunda **anında rapor edilmeli**

2 :İŞLETME ÇEVRESİNE KURULANLAR

a) Fiziksel Çevre Güvenlik Sistemleri (İnsan yapısı fiziksel engeller) Tesisin dış çevresinden başlayıp içeri doğru kademeli olarak güvenliği sağlayan, tehlikeyi mümkün olduğunca dışarıda karşılayan, korunan yere ulaşmadan etkisiz hale getirmek amacıyla kullanılan engellerdir.

- Duvarlar ve Beton engeller
- Tel örgüler
- Bariyerler
- Aydınlatma Sistemleri (devamlı-bekleme durumunda-olağan üstü durumda aydınlatma)
- İkaz levhaları
- Taşıt kapanları
- Kilit sistemleri (anahtarlı ve manyetik kilit sistemi)
- Fiber optik algılama (toprak altı koruma) sistemleri
- Sensör kablo algılama sistemi
- İnfrared (kızılötesi) bariyer sistemi
- Vibrasyon (titreşim) algılama sistemi
- Lazer sistemi
- Mikro dalga bariyer sistemi

b) BİOMETRİK SİSTEMLER : İris Tanıma Sistemleri, parmak izi, yüz tanıma, damar tanıma, retina, ses tanıma sistemleri vb. Parmak izi tanıma sistemleri günümüzde en yaygın kullanılan **biyometrik** tanıma sistemidir.

c) KARTLI SİSTEMLER Güvenliğin önemli olduğu bina, iş yerleri, alışveriş merkezi, askeri tesisler ve buna benzer yerlerde binalara veya belirli mahallere giriş ve çıkışların kontrol altında tutulmasını sağlayan sistemlerdir.

İŞLETME GÜVENLİĞİNE YARDIMCI OLANLAR ELEKTRONİK GÜVENLİK SİSTEMLERİ

- X-Ray cihazı
- Kapı detektörü
- El detektörü
- Kart kontrollü geçiş sistemleri
- Kapalı devre görüntüleme ve kayıt sistemleri
- Veri ve görüntü nakil sistemleri
- Yangın algılama sistemleri
- Çevre Güvenlik Sistemleri
- Soygun ve sabotaj alarm sistemleri
- Elektronik çevre güvenlik alarm sistemleri
- **Kapalı devre görüntüleme ve kayıt sistemleri (CCTV)**
- CCTV sistemler izlemek istediğiniz alanların değişik yerlerine yerleştireceğiniz kameralar ile ortamı kontrol altına alan sistemlerdir.

- **CCTV sistemlerinde kullanılacak kamera türleri**
- CCD KAMERALAR
- DOME (DÖNEN) KAMERALAR
- IP KAMERALAR (NETWORK KAMERALARI)
- INFRA RED (KARANLIKTA GÖRÜNTÜ VEREN) KAMERALAR
- KABLOSUZ KAMERALAR
- PAN-TİLT(kameraya hem dikey hem yatay hareket vermek için) KAMERALAR
- ZOOM (kameraya yakınlık veya uzaklık vermek için) KAMERALAR
- CCTV sisteminde kameranın netlik ayarı **focus** ve iris ayarı ile yakın veya uzak çekim ise **zoom** ayarı ile

YANGIN ALGILAMA SİSTEMİ

Yangın tehlikesini, sahada bulunan detektörler vasıtasıyla algılayan elektronik ihbar ve alarm sistemleridir. Bu sistemlerde amaç yangını olabildiğince süratli bir şekilde adresli olarak algılayabilmektir.

Söndürme Sistemleri

1.Sprinkler: Tavana yerleştirilen borularla su püskürterek yangını söndüren otomatik düzenlerdir.

2. Gazlı söndürme sistemleri: Kullanım yerine göre, Karbon dioksit, Halon 1301 veya Inergen (nitrojen, argon ve karbon dioksit kompozisyonu) maddeleri kullanılarak yapılan yangın söndürme sistemleridir.

3.Tahliye Sistemleri: Tehlike anında tesis içinde bulunanların tahliyesini sağlayan sesli uyarı sistemleridir.